

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ СИТУАЦІЙ

для студентів

спеціальності

освітньо-професійної програми

освітньо-професійного ступеня

073 Менеджмент

Організація виробництва

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код: 02136554
Начальник відділу
новітньої освіти

Процедура № 1408

_____ 2023 р.

Київ-2023

Розробник: Пандазі Анастасія Володимирівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач: Пандазі Анастасія Володимирівна

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від « 30 » серпня 20 23 року № 1

Голова циклової комісії [підпис] Вікторія КАЗАКОВА

Робочу програму перевірено

« _____ » _____ 2023 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи [підпис] Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Заступник директора з навчальної роботи [підпис] Оксана КАЛАШНИК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	вибіркова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90
Курс	4
Семестр	7
Кількість змістових модулів з розподілом:	3
Обсяг кредитів	3
Обсяг годин, в тому числі:	90
Аудиторні	42
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	42
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Основи менеджменту ситуацій» є поглибити знання у здобувачів освіти щодо оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками виявлення причин і джерел проблемних ситуацій та формування механізму їх розв'язання в загальній системі управління підприємством..

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Основи менеджменту ситуацій» є:

– вивчити загальні положення, принципи та методи ситуаційного менеджменту;

– аналізувати економічні явища і причини виникнення проблемних ситуацій на підприємствах, функціональне керування підприємством;

– набути навички формування системи ситуаційного менеджменту в організаціях в сучасних ринкових умовах.

Результати вивчення дисципліни дозволять здійснити практичну підготовку та сформувати ряд відповідних **компетентностей**:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Фахові компетентності</i>		
ФК1	Здатність визначати та описувати характеристики організації, аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища	1-9
ФК3	Здатність організовувати виробничу діяльність, впроваджувати технологію виробництва, визначати перспективи розвитку підприємства	1-9
ФК5	Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту з позиції корпоративної соціальної відповідальності та соціально-орієнтованого бізнесу	4-6
ФК9	Вміння організовувати роботу команди та здійснювати управління її діяльністю	4-6
<i>Предметні компетентності</i>		
	демонструвати базові уявлення про різноманітність об'єктів та суб'єктів менеджменту як суспільної форми діяльності	1-9
	використовувати знання та практичні навички з менеджменту при організації роботи керівника	1-9

	демонструвати знання та практичні навички з менеджменту при плануванні особистої роботи менеджера	1-9
	застосовувати основні методи менеджменту в процесі діяльності підприємства	1-9

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення дисципліни студент:

- використовує інструменти менеджменту в процесі організації підприємницької діяльності (ПРН 8);
- демонструє знання різних видів управління орієнтуючись на специфіку кожного ієрархічного рівня (ПРН 9).
- застосовує набуті знання для пошуку, оброблення та аналізу фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел;
- вміє критично оцінювати та аналізувати явища і процеси;
- виявляє комунікативні невдачі, аналізує їх причини з метою пошуку шляхів подолання.

4. Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва змістових модулів, тем	Кількість годин						самостійна
		усього	Аудиторна:					
			лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади менеджменту ситуацій								
1.	Основні риси, проблематика та зміст курсу «Основи менеджменту ситуацій»	9	2	2				14
2.	Ситуації кризи в соціально-економічному розвитку	11	2	4				
3.	Диверсифікація ситуаційного менеджменту: типологія та вибір альтернатив	6		2				
	Модульний контроль	2						
	Разом за змістовим модулем 1	28	4	8				14
Змістовий модуль 2. Ключові фактори менеджменту ситуацій								
4.	Діагностика в ситуаційному менеджменті	11	2	4				14
5.	Державне регулювання кризових ситуацій	11	2	4				
6.	Комерційна таємниця та економічна безпека підприємства	8	2	2				
	Модульний контроль	2						
	Разом за змістовим модулем 2	32	6	10				14
Змістовий модуль 3. Проблемні аспекти ситуаційного менеджменту в умовах воєнного стану								
7.	Стратегія і тактика в ситуаційному менеджменті	9	2	2				14
8.	Технологія ситуаційного менеджменту	9	2	2				
9.	Інновації та ризик в ситуаційному менеджменті в умовах воєнного стану	10	2	4				
	Модульний контроль	2						
	Разом за змістовим модулем 3	30	6	8				14
	Усього	90*	16	26	-	-	-	42

* з урахуванням МКР (6 год.)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади менеджменту ситуацій

Тема 1. Основні риси, проблематика та зміст курсу «Ситуаційний менеджмент»

Комплексний підхід до вивчення курсу «Ситуаційний менеджмент». Предмет, об'єкт, мета, завдання дисципліни та взаємозв'язок з іншими. Сучасні концепції ситуаційного менеджменту: можливість, необхідність та проблематика.

Ключові слова: менеджмент, ситуаційний менеджмент.

Література: [1, 2, 3, 4, 8].

Тема 2. Ситуації кризи в соціально-економічному розвитку

Тенденції виникнення можливості розв'язання проблемних економічних ситуацій. Сутність та класифікація ситуацій у соціально-економічному розвитку. Сутність та види економічних криз. Керовані та некеровані процеси. Розвиток процесів управління в процесі розвитку виробництва.

Ключові слова: криза, соціально-економічний розвиток, економічні ситуації.

Література: [1, 2, 7, 8].

Тема 3. Диверсифікація ситуаційного менеджменту: типологія та вибір альтернатив.

Механізми менеджменту. Поняття динаміки та статичності менеджменту. Поняття диверсифікації та типології управління. Типи управління. Тенденції циклічного розвитку організації. Механізми менеджменту: методи та засоби впливу.

Ключові слова: менеджмент, управління, типологія управління..

Література: [1, 2, 5, 8].

Змістовий модуль 2. Ключові фактори менеджменту ситуацій

Тема 4. Діагностика в ситуаційному менеджменті

Сутність та поняття діагностики в ситуаційному менеджменті. Процес та види діагностики, методика її проведення. Сутність та прогнозування можливого банкрутства підприємства. Методичні аспекти здійснення діагностики.

Ключові слова: діагностика, прогнозування, банкрутство.

Література: [1, 2, 3, 5].

Тема 5. Державне регулювання кризових ситуацій

Роль, місце і функції держави і регулюванні кризових ситуацій. Аналітична основа та види державного регулювання кризових ситуацій. Механізм державного регулювання кризових явищ.

Ключові слова: держава, кризові ситуації, державне регулювання.

Література: [1, 2, 3, 4, 5].

Тема 6. Комерційна таємниця та економічна безпека підприємства

Сутність комерційної таємниці підприємства. Вплив ефективності захисту комерційної таємниці на економіку підприємства. Основні елементи механізму захисту комерційної таємниці підприємства.

Методи отримання інформації про конкурентів. Методи впливу на винних у порушенні прав захисту комерційної таємниці. Роль захисту інтелектуальної власності у результативному ситуаційному управлінні. Значення безпеки підприємства для успішного вирішення питань ситуаційного менеджменту.

Основні напрями створення системи безпеки підприємства в сучасних умовах. Мета, функції і завдання служби безпеки підприємства в умовах ситуаційного управління. Організація та спеціальні засоби служби безпеки підприємства як умова його результативного ситуаційного управління.

Ключові слова: комерційна таємниця, захист прав, економічна безпека.

Література: [1, 2, 3, 4, 5].

Змістовий модуль 3. Проблемні аспекти ситуаційного менеджменту в умовах воєнного стану

Тема 7. Стратегія і тактика в ситуаційному менеджменті

Еволюція організації і принципів управління. Сутність стратегії і тактики, їх особлива роль у період переходу до ринкової економіки.

Основні підходи до розробки і втілення стратегії розвитку підприємства. Порядок розробки стратегії організації в ситуаційному управлінні. Реалізація обраної стратегії. Контроль за виконанням. Оцінка результатів. Ситуаційна модель формування стратегій Джона Томпсона.

Реорганізація як стратегія ситуаційного менеджменту та її види. Форми корпоративної реструктуризації. Стратегія реструктуризації підприємства як основа його економічного зростання. Особливості реструктуризації підприємств. Організація робіт з реструктуризації підприємства. Загальна характеристика та основні етапи процесу здійснення реструктуризації підприємства. Елементи моделі реструктуризації підприємства.

Особливості розробки програми і бізнес-плану реструктуризації. Реалізація проєкту реструктуризації: планування, фінансування, створення команд, підготовка проєкту до запуску.

Ключові слова: стратегія, тактика, реорганізація, контроль.

Література: [1, 2, 3, 4].

Тема 8. Технологія ситуаційного менеджменту

Поняття технології управління та алгоритму її організації в ситуаційному менеджменті. Технологія розробки управлінських рішень в ситуаційному менеджменті та фактори, що на неї впливають. Особливості прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності. Адаптивні плани роботи організації.

Ключові слова: технологія управління, прийняття управлінських рішень.

Література: [1, 2, 3, 4, 7].

Тема 9. Інновації та ризик в ситуаційному менеджменті в умовах воєнного стану

Сутність та значення «інновації» як заходу ситуаційного менеджменту. Етапи розвитку інноваційного менеджменту: факторний підхід, функціональна концепція, системний та ситуаційний підходи. Інновації як процес оновлення виробництв, апарату і методів управління.

Інноваційна позиція підприємства. Інноваційний потенціал підприємства, його роль у ситуаційному управлінні. Методика визначенні інноваційно-господарського стану підприємства.

Сутність, значення, види, процес та методи прийняття інноваційних управлінських рішень в умовах дії воєнного стану.

Ключові слова: інновації, інноваційний потенціал, інноваційно-господарського стану підприємства.

Література: [4, 6].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Семінарське заняття оцінюється за 10-бальною шкалою.

Критерії оцінювання виконання на семінарському занятті

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
10	Відмінний рівень виконання завдань/відповідь повна, вичерпна й достатньо обґрунтована з, можливими, незначними недоліками
9	Достатньо високий рівень виконання завдань/відповідь без суттєвих (грубих) помилок, але не містить повних обґрунтувань
8	В цілому добрий рівень виконання завдань/відповідь містить незначну кількість несуттєвих помилок
7	Посередній рівень виконання завдань/відповідь містить значну кількість недоліків та/або незначну кількість помилок
5-6	Мінімально допустимий рівень виконання завдань, містить недоліки та помилки/відповідь неповна, що характеризується недостатньою обґрунтованістю, фрагментарністю, наявністю недоліків та помилок
3-4	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у формальному запам'ятанні деяких понять і фактів, без належного їх розуміння, нездатності застосувати такі знання при вирішенні завдань
1-2	Незадовільний рівень виконання завдань/відповіді, що виявляється у неспроможності відтворити означення базових понять, положень, невмінні їх застосувати або виконання завдання/відповідь розпочата чи взагалі відсутня.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною шкалою.

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	5	5	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	3	30	3	30
Виконання завдань самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом			66		68		67
Максимальна кількість балів: 201							
Розрахунок коефіцієнта: $201 / 100 = 2,01$							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання.

Здобувачі освіти проходять онлайн-курс «СМС – Система Менеджменту Ситуацій» на платформі «Prometheus» за посиланням https://prometheus.org.ua/course/course-v1:AC+SMS101+2018_T2.

Самостійна робота вважається виконаною після того, як студент отримає сертифікат про проходження даного курсу. Оцінювання здійснюється за 5-бальною шкалою.

Критерії оцінювання виконання самостійних робіт

Кількість балів	Значення оцінки (характеристика відповіді)
5	Відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
4	В цілому добрий рівень виконання, містить незначну кількість несуттєвих помилок
3	Посередній рівень знань, виконання містить значну кількість недоліків
2	Мінімально допустимий рівень виконання

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Для визначення успішності навчання проводиться модульна контрольна робота, яка оцінюється за 25 бальною шкалою.

Розробляється викладачем в залежності від фактичного навчального матеріалу та з урахуванням «Критеріїв оцінювання виконання практичних, лабораторних робіт та відповіді на семінарському занятті».

Завдання модульної контрольної роботи у своїй сукупності охоплюють усі теми модуля. Кількість варіантів кожного комплекту МКР – 5. Кожен варіант складається з двох типів завдань: тестові завдання (20 тестових питань в кожному варіанті), що оцінюється у 10 балів за кожен термін та практичне завдання – 20 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Під час вивчення дисципліни застосовується така форма семестрового контролю як залік. Виставляється за результатами виконання студентами програми курсу за 100-бальною шкалою.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7.Навчально-методична карта дисципліни «Основи менеджменту ситуацій»

Разом: 90 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 26 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 6 год.

Назва модуля	Теоретико-методичні засади менеджменту ситуацій			Ключові фактори менеджменту ситуацій			Проблемні аспекти ситуаційного менеджменту в умовах воєнного стану		
Кількість балів	66 балів			68 балів			67 балів		
Теми лекцій	Основні риси, проблематика та зміст курсу «Основи менеджменту ситуацій»	Ситуації кризи в соціально-економічному розвитку		Діагностика в ситуаційному менеджменті	Державне регулювання кризових ситуацій	Комерційна таємниця та економічна безпека підприємства	Стратегія і тактика в ситуаційному менеджменті	Технологія ситуаційного менеджменту	Інновації та ризик в ситуаційному менеджменті в умовах воєнного стану
Теми семінарських	Основні риси, проблематика та зміст курсу «Основи менеджменту ситуацій»	Ситуації кризи в соціально-економічному розвитку	Диверсифікація ситуаційного менеджменту: типологія та вибір альтернатив	Діагностика в ситуаційному менеджменті	Державне регулювання кризових ситуацій	Комерційна таємниця та економічна безпека підприємства	Стратегія і тактика в ситуаційному менеджменті	Технологія ситуаційного менеджменту	Інновації та ризик в ситуаційному менеджменті в умовах воєнного стану
Види поточного контролю	МКР – 25 балів			МКР – 25 балів			МКР – 25 балів		
Підсумковий контроль	201/100 = 2,01								

8. Рекомендована література

Базова

1. Буняк Н.М. Інноваційний менеджмент : конспект лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 132 с.
2. Борзенко В.І. Антикризове управління: навчальний посібник. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2016. 232 с.
3. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством: навчальний посібник. 3-тє видання, доповн. і переробл. К.: Видавничий дiм "Кондор", 2020. 396 с.

Допомiжна

5. Бондар О.В. Ситуаційний менеджмент. Навч. посiб. 2-ге вид., перероб та доповн. К. Центр учбової лiтератури, 2012. 388 с.
6. Задорожна Л.М. Ситуаційний менеджмент в системi стратегiчного i тактичного управління дiяльнiстю пiдприємства. Бiзнес-навігатор. 2017. Вип. 3. С. 35–38.
7. Михайлова Л.І., Гуторов О.І. Інноваційний менеджмент : навч. посiб. Вид. 2-ге, доп. К.: Центр учбової лiтератури, 2015. 234 с.
8. Мостенська Т.Л., Юрiй Е.О. Інструменти антикризового управління. *Український журнал прикладної економiки*. 2019. Том 4. № 1. С. 64–72.
9. Прийняття управлiнських рiшень : навч. посiб. За ред. Ю.Є. Петрунi. Днiпропетровськ : Унiверситет митної справи та фiнансiв, 2015. 209 с.